

Programa școlară a fost aprobată prin Ordinul Ministrului educației și cercetării nr. 5006 din 14.10.2004

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU CURRICULUM

PROGRAMĂ ȘCOLARĂ PENTRU CLASA A IX-A

– CICLUL INFERIOR AL LICEULUI –

STUDIUL FORMELOR ȘI AL VOLUMULUI

[CURRICULUM DIFERENȚIAT]

Filiera vocațională, profil artistic

Specializările: Arte plastice și decorative, Arhitectură, Arte ambientale, Design

NOTĂ DE FUNDAMENTARE

privind elaborarea programelor școlare pentru clasele a IX-a și a X-a

Programele școlare pentru clasele a IX-a și a X-a, documente reglatoare componente ale curriculumului național au fost elaborate în conformitate cu:

- asumarea de către România a *Planului detaliat de lucru asupra obiectivelor sistemelor educaționale și de formare profesională din Europa*, ratificat de Consiliul European de la Barcelona, în 2002, și a *Declarației miniștrilor europeni ai educației și formării profesionale și a Comisiei Europene cu privire la consolidarea cooperării europene în formarea profesională – „Declarația de la Copenhaga”*, convenită la Copenhaga în 2002;
- obiectivele actuale ale reformei învățământului din România vizând finalitățile, curriculumul și structura învățământului obligatoriu stabilite în conformitate cu prevederile Legii învățământului nr. 84/1995, republicată, cu modificările și completările ulterioare și ale Legii nr. 268/2003 pentru modificarea Legii învățământului nr. 84/1995;
- nevoia de adaptare a curriculumului național la schimbările din structura învățământului preuniversitar: apartenența claselor a IX-a și a X-a deopotrivă la învățământul obligatoriu și la cel liceal;
- valorificarea experienței pozitive privind proiectarea curriculumului pentru învățământul liceal pornind de la competențe ca achiziții finale al învățării, prin care se asigură accentuarea dimensiunii acționale în formarea elevilor.
- rolul și statutul disciplinelor școlare, stabilite în planurile cadru de învățământ aprobate prin ordinul ministrului educației, cercetării și tineretului nr. 5723/ 23.12.2003.

Structurarea noilor planuri cadru de învățământ pentru clasele a IX-a și a X-a pe componentele **trunchi comun** și **curriculum diferențiat** determină organizarea, la nivelul programei școlare, a ofertei educaționale centrale în competențe și conținuturi ale învățării prezentate distinct, pentru fiecare dintre aceste componente.

În aceste condiții, noile programe școlare pentru clasele a IX-a – a X-a au următoarea structură:

- **Notă de fundamentare**, elaborată în scopul prezentării relației dintre programele școlare pentru clasele a IX-a și a X-a și documentele de politică educațională și curriculară pe care acestea se fundamentează;
- **Notă de prezentare**, în care se detaliază rolul disciplinei de învățământ și statutul specific al acesteia în cadrul curriculumului național, precum și contribuția disciplinei de învățământ la cele opt domenii de competențe cheie stabilite la nivel european;
- **Competențe generale**, cu un nivel accentuat de complexitate, definite pe o disciplină de învățământ sau, după caz, pe o categorie de discipline de învățământ, pentru a evidenția achizițiile finale de învățare ale elevilor la sfârșitul învățământului obligatoriu și/ sau pentru a orienta pregătirea de specialitate a acestora;
- **Valori și atitudini**, finalități de natură axiologică, urmărite prin studiul disciplinei, definite pentru învățământul liceal;
- **Competențe specifice – conținuturi**, nucleul funcțional al programei școlare, definit pentru fiecare an de studiu;
- **Sugestii metodologice**, elaborate pentru a orienta proiectarea demersului didactic adecvat competențelor, valorilor și atitudinilor prevăzute în programele școlare.

NOTĂ DE PREZENTARE

Disciplina *Studiul formelor și al volumului* se studiază în cadrul curriculum-ului diferențiat, la filiera vocațională, profilul artistic, specializările arte plastice, arte decorative, pe parcursul a 2 ore pe săptămână, iar pentru specializările arhitectură, arte ambientale, design, pe parcursul unei ore pe săptămână. Prezentul document este obligatoriu pentru toate specializările mai sus menționate, diferența dintre situația parcurgerii acestei discipline într-o oră pe săptămână față de cea a parcurgerii în 2 ore pe săptămână constând în nivelul de dezvoltare a competențelor specifice, urmărit în procesul didactic. Elevilor care parcurg această disciplină într-o oră pe săptămână li se va solicita un nivel minim de atingere a competențelor specifice.

Prin *Studiul formelor și al volumului*, elevii vor învăța să structureze un spațiu tridimensional, cu ajutorul elementelor de limbaj plastic specific, și, în general, să valorifice valențele expresive ale formelor spațiale. Astfel, prin studiu, elevii vor prelua din natură proporțiile, mișcarea, ritmul, transformându-le în modalități de expresie specifice sculpturii – modalități de comunicare intenționată.

În procesul didactic, elevii vor învăța să recepteze și să prelucreze tridimensionalul, exprimându-se în tehnicile modelajului. Pentru aceasta, ei vor fi orientați să perceapă selectiv realitatea înconjurătoare, să înțeleagă caracteristicile volumelor și să prelucreze creativ reprezentările tridimensionale proprii, o importanță majoră acordându-se procesului de acumulare sistematică, proprie tuturor studiilor.

Curriculum-ul pentru *Studiul formelor și al volumului* completează percepția universului vizual cu aspectele specifice tridimensionalului, absolut necesare tuturor celor care se inițiază în studiul artelor vizuale.

COMPETENȚE GENERALE

1. Utilizarea elementelor de limbaj plastic
2. Transpunerea elementelor din spațiul real, obiectiv, în spațiul plastic
3. Exprimarea plastică, utilizând materiale, instrumente și tehnici specifice artelor plastice

VALORI ȘI ATITUDINI

- Motivația pentru însușirea limbajului plastic și pentru inițierea în utilizarea tehnicilor artistice
- Manifestarea interesului pentru realizarea operelor de artă plastică, decorativă și ambientală
- Manifestarea inițiativei în aprecierea critică a operei de artă (compararea propriului punct de vedere cu părerile celorlalți)
- Disponibilitatea pentru perceperea universului real, obiectiv, și pentru transpunerea acestuia în limbaj plastic
- Motivația pentru ocrotirea și punerea în valoare a patrimoniului artistic național și universal
- Disponibilitatea pentru cultivarea capacităților estetice ca fundament pentru participarea la viața culturală
- Manifestarea interesului pentru aprofundarea sistematică a diverselor forme de expresie ale artelor plastice

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI CONȚINUTURI

1. Utilizarea elementelor de limbaj plastic

Competențe specifice	Conținuturi
<p>1.1. Utilizarea elementelor de limbaj plastic specifice tridimensionalului, în studii proprii</p> <p>1.2. Relaționarea elementelor de limbaj specifice tridimensionalului cu celelalte elemente de limbaj plastic</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Planul – element de limbaj plastic - Suprafața – element de limbaj plastic - Suprafața – aspectul suprafeței, structuri ale suprafeței - Suprafața – rolul suprafeței cu aspecte diferențiate - Forma – element de limbaj plastic. Raportul formă-volum - Volumul ca element de limbaj plastic (placa și volumul sau volumul înglobat în placă) - Muchia – element de limbaj plastic. Raportul între muchie și volum

2. Transpunerea elementelor din spațiul real obiectiv în spațiul plastic

Competențe specifice	Conținuturi
<p>2.1. Realizarea unor studiilor după natură, utilizând elemente de limbaj plastic</p> <p>2.2. Structurarea imaginilor plastice cu ajutorul elementelor limbaj plastic specifice tridimensionalului</p> <p>2.3. Disponerea în spațiu a volumelor, în funcție de rezultatul intenționat</p> <p>2.4. Compunerea spațiului plastic utilizând elementele mijloace de expresie plastică</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Forma – element de limbaj plastic. Raportul formă-volum - Spațiul și volumul. Disponerea spațială a volumelor. Relația spațiu-volum. Influența spațiului asupra volumului - Relieful (structurarea unei suprafețe prin deformarea acesteia, adăugarea unor volume de mici dimensiuni, trasarea de linii în relief pozitiv sau negativ, utilizând toate tehnicile modelajului) și <i>ronde-bosse</i> – forme de exprimare vizuală tridimensională

3. Exprimarea plastică, utilizând materiale, instrumente și tehnici specifice

Competențe specifice	Conținuturi
<p>4.1. Utilizarea unor materiale de modelaj, punând în valoare valențele plastice ale acestora</p> <p>4.2. Utilizarea instrumentelor de lucru specifice modelajului</p> <p>4.3. Utilizarea tehnicilor de lucru specifice în creațiile proprii</p> <p>1.3. Valorificarea studiilor în lucrări proprii, cu mijloace, instrumente și tehnici specifice expresiei tridimensionale</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Materiale, instrumente și tehnici specifice modelajului - Relieful și <i>ronde-bosse</i> – forme de expresie vizuală tridimensională

CONȚINUTURI

- Planul – element de limbaj plastic
- Suprafața – element de limbaj plastic
- Suprafața – aspectul suprafeței, structuri ale suprafeței
- Suprafața – rolul suprafeței cu aspecte diferențiate
- Forma – element de limbaj plastic. Raportul formă-volum
- Volumul ca element de limbaj plastic (placa și volumul sau volumul înglobat în placă)
- Muchia – element de limbaj plastic. Raportul între muchie și volum
- Spațiul și volumul. Dispunerea spațială a volumelor. Relația spațiu-volum. Influența spațiului asupra volumului
- Relieful și *ronde-bosse* – forme de expresie vizuală tridimensională
- Relieful – structurarea unei suprafețe prin deformarea acesteia, adăugarea unor volume de mici dimensiuni, trasarea de linii în relief pozitiv sau negativ, utilizând toate tehnicile modelajului
- Materiale, instrumente și tehnici specifice modelajului

SUGESTII METODOLOGICE

Curriculum-ul pentru *Studiul formelor și al volumului* presupune parcurgerea conținuturilor prevăzute, într-o abordare gradată, care să permită înțelegerea fundamentată, logică, bazată pe percepție, excluzând redarea mecanică și exprimările proprii superficiale.

Esențial este ca, în procesul didactic, elevii să fie îndrumați să subordoneze procedeele structurării suprafeței, volumului sau a spațiului unei semnificații intenționate.

Aprofundarea anumitor elemente din conținutul prevăzut rămâne la latitudinea cadrului didactic, în funcție de dominanta specializării (expresivă, decorativă sau ambientală).